

Chefen har ordet: **Tack för 2006!**

Under 2006 har vår kamratförening genomfört de aktiviteter som årsmötet bejakade. Vårens utlandsresa till Polen blev på nytt ett bevis på att vi kan arrangera bra resor till ett förmånligt pris för våra medlemmar. Vi var många på resan som fick uppleva både nutida och medeltida intressanta och berikande historiska händelser och platser.

Vår reseledare Gunnar Ohlsén löste som vanligt alla problem på ett utomordentligt professionellt sätt. Det kanske mest bestående är dock det goda kamratskapet.

Nästa utlandsresa blir 2008. Resmålet är i skrivande stund inte fastställt men vid årsmötet 2007 kommer ni att få besked om vart vi reser.

Nya medlemmar

Vår förening består vid årsskiftet av 1 124 medlemmar. Tio nya medlemmar har tillkommit under året. Vi har alla ett gemensamt – att vi på något sätt påverkats av vårt regemente och vår brigad. De flesta av oss har haft kasernområdet i kärt minne.

I vår är det 100 år sedan regementet tågade in från Skedalshed till nybyggda kaserner på Galgberget. För 70 år sedan bildades vår kamratförening. Staden med tre hjärtan, Halmstad, firar i år 700-årsjubileum som stad. År 2007 bör således firas!

Alla tre händelserna uppmärksammar vi i vår förening vid årsmötet lördagen den 5 maj 2007. Regementets 100 år på Galgberget visas i ord och bild. Vi får under eftermiddagen njuta av musik, uppträdanden, kåseri och förhandsvisning av det blivande garnisonsmuseet.

Bok i höst

Under hösten ger vi ut en bok, som inte minst belyser kasernernas tillkomst och dess fortsatta betydelse för Halmstad och dess invånare. Våra medlemmar Erik Rasmussen, Bengt Ekberg, Gunnar Ohlsén, Bertil Hansson och Anders Sträng ansvarar för den historiska boken.

För andra gången som ordförande har jag haft förmånen att besöka Stockholmsavdelningens välbesökta årsmöte. Många glada återseenden av kamrater blev det och vår förra försvarsminister Roine Carlsson visade sig från sin bästa sida med ett mycket intres-

sant föredrag om sin ministerperiod.

Året avslutades som vanligt med att vi tillsammans njöt av officersmässens julbord sista lördagen i november. Det glädde mig särskilt att så många av våra lite yngre kamrater deltog och förhöjde stämningen.

Jag önskar alla våra medlemmar en god fortsättning och ett spännande jubileumsår 2007. Välkomna den 5 maj!

Regements- och brigadhälsningar
Johan Rydén

Välkommen till årsmötet lördagen den 5 maj 2007!

I år fyller kasernerna på Galgberget 100 år. Dessa invigdes med pompa och ståt den 4 maj 1907. Då tillfälle till festivitas var få på den tiden samlades många vid regementet för att delta i festligheterna.

För att celebrera denna högtidsdag framförs en kavalkad över regementets 100-åriga tillvaro i Halmstad av en arbetsgrupp, som inte sparat någon möda med att ta fram bilder, filmer, historia, historier från ett sekel med Kungl Hallands regemente och dess brigad.

PROGRAM

- 11:30 Förhandsvisning av Garnisonsmuseet (Nya soldathemmet)
- 12:45 Samlingsmusik av Hemvärnets Musikkår i Halland
- 13:00 Ordförande Johan Rydén hälsar välkommen
- 13:05 Hemvärnets Musikkår musicerar
- 13:25 Mötesförhandlingar
- 13:45 Kavalkad över regementet – del 1
- 14:15 Paus, förfriskningar
- 14:45 Kavalkad över regementet – del 2
- 16:00 Middag med efterföljande samvaro på mässen

Anmälan till

Lars Folkesson, e-post lars.folkesson@mil.se, tel 035-266 30 22
Gunnar Ohlsén, e-post gunnarohlsen@spray.se, tel 0733-14 75 82

Senast anmälan fredagen den 13 april.

Pris 180 kronor (inbetalas på Plusgirokonto 26 27 24-8, ange "Årsmöte")

Varmt välkommen till en oförglömlig afton i gamla regementskamraters krets!

Styrelsen

En hedersman har gått ur tiden

Förre löjtnanten och kamratföreningens trogne medarbetare, Henrie Jönsson, har avlidit i en ålder av 78 år. Här tecknar regementskollegan Bertil Hansson ett porträtt av honom.

Henrie Jönsson.

Henrie Jönsson anställdes som volontär vid I 16 1949. Efter genomgången underbefälsutbildning kom han snart in på sitt specialområde som instruktör i sjukvårdstjänst. Senare blev han chef för regementets sjukhusexpedition.

Det är många värnpliktiga, hemvärnsmän och andra, som minns Henrie som den kunnige, engagerade och korrekta sjukvårdsinstruktören. Det var egenskaper som återkom i mycket annat som han företog sig över ett stort verksamhetsfält.

Utöver militäryrket hade han många intressen. Sålunda hade Henrie ett stort intresse för bevarandet av regementets traditioner, både i stora drag och i detalj. Det var därför

naturligt att han tidigt invaldes i styrelsen för regementets kamratförening och i historiekommittén, där han under många år utträttade ett förtjänstfullt arbete liksom i föreningens tidningsredaktion som flitig medarbetare.

Under årens lopp medverkade Henrie med ett stort antal artiklar i kamratföreningens tidning. Bland annat har han dokumenterat kasernområdets olika byggnader, ett arbete av stort historiskt värde.

Han var en av medarbetarna i den stora biografi om militär personal vid I 16 som låg färdig 1974. Särskilt skall ihågkommas det utomordentligt förtjänstfulla arbete han nedlade som ansvarig för underbefälsdelen i boken. Det var ett enormt, ideellt, arbete som pågick i flera år.

Under de senaste åren arbetade Henrie med motsvarande biografidel för den civila personalen vid regementet, en uppgift där hans unika personkännedom kom väl till pass, men det var ett arbete som han inte hann fullfölja.

När så underbefälsklubben bildades för ett antal år sedan som minne av en avslutad del av en befälskår var det naturligt att Henrie blev den sammanhållande länken i klubben.

Mycket uppskattande kan skrivas om Henrie Jönsson. Genomgående präglades hans engagemang av oegennyttan och plikt känsla samt idealitet när den är som bäst.

Bertil Hansson

F d officer vid Hallands regemente

Hundra år att minnas

Kamratföreningens tidningskommitté har bett mig skriva en artikel med anledning av att det gått ett hundra år sedan kasernerna invigdes på Galgberget i maj 1907 och Kungl Hallands regemente (I 16) sattes upp här.

Regementet har sin egen historia och medtanke på den enorma utveckling som skett på snart sagt alla områden inom försvaret – särskilt under det senaste halvsekle – finns det ett outtömligt källmaterial. En artikel kan därför göras hur lång som helst. Emellertid är utrymmet begränsat och av den anledningen får det bli ett litet urval – ett axplock med personliga intryck och naturligen då om det andra halvsekle.

En minnesbild kan tecknas på olika sätt. Det ligger nära till hands att fokusera på

några viktiga händelser av intresse och betydelse för den anställda personalen, och där förhoppningsvis några regementskamrater själva var med eller på annat sätt har egna minnen från den tiden.

När man blickar tillbaka blir det med en blandning av intryck, där en del var bra medan annat var mindre bra. Så är det på alla arbetsplatser. Ingen anställning är fullkomlig, det vore fel att påstå något annat. Men ett negativt omdöme behöver inte förringa det goda arbete som utträttades av personalen

Kasernerna och kanslihuset under uppförande. C:a 1905. (Samtliga artikelfoton från arkiv.)

Utsikt mot kaserngården. Kasern II ligger bortom kanslihuset och kasern III är nästan dold bakom trädkronorna. Lägg märke till taket på underofficers- och manskapsmässen till höger. C:a 1915.

i alla grader och befattningar, liksom det goda kamratskap som grundades i arbetet på kasern och i fält.

Vi som tjänstgjorde på trupp på den tiden uppfattade att utbildningsresultatet av åldersklasserna och repetitionsförbanden som regel var bra trots att vi egentligen saknade möjligheter att påverka planering och uppläggning av utbildningen. En jämförelse då och nu bör visa att ett reellt medinflytande efter i princip samma mönster som vi sett de senaste decennierna sannolikt hade skapat ökad trivsel och bidragit till ett ännu bättre utbildningsresultat under 1940-talet och åren därefter. Tyvärr fanns det inga förutsättningar då.

”Ett reellt medinflytande hade sannolikt både skapat ökad trivsel och förutsättningar för ett ännu bättre utbildningsresultat.”

Mer om medinflytande

Blickar vi tillbaka till tiden efter andra världskriget var demokrati och medinflytande relativt okända begrepp på de flesta arbetsplatser. Så också i försvaret. Fortsätter vi längre tillbaka var det helt otänkbart att tala om medinflytande. Det var som att svära i kyrkan.

Ledningssystemet var hierarkiskt och auk-

toritärt; det var ett fullföljande av traditioner som låg långt tillbaka i tiden och gällde även in i modern tid. Dock skedde viktiga förändringar under 1970-talet, som därför kan betraktas som förändringens och utvecklingens årtionde även inom försvaret. Tidigare hade funnits idéer om ett genomgripande befälsystem i försvaret – enhetsbefäl.

Redan under början av 1950-talet tillsattes den bredbergska utredningen med uppdrag att undersöka om det fanns förutsättningar för övergång till enhetsbefäl i försvaret.

Utredningen kom aldrig så långt att det blev underlag till konkreta förslag, varför det hela rann ut i sanden. Ändå var något på gång efter 1945, då personalens roll började uppmärksammas inom ramen för rådande kårssystem och efter påtryckningar från de centrala personalförbunden.

Minnesstenen öster om kanslihuset avtäcktes av konung Oscar II och här ses den kort efter tilldragelsen. Kasernbygget har ännu inte fortskridit särskilt långt. 9 september 1904.

Vy från Högelidsbacken. C:a 1910.

Företagsnämnd bildades

Sålunda inrättades en företagsnämnd vid regementet, med representanter för regementsledningen och med regementschefen som ordförande, samt representanter för de militära och civila personalorganisationerna. Även om sammanträdena mest handlade om information från regementsledningen var det ett steg i rätt riktning.

Det var början till nytänkande men något egentligt närmande över kårgränserna var det inte tal om – kategoritillhörigheten var ”helig”. Det var ett hierarkiskt befälssystem.

En förändring skulle dröja ända till 1983, då ny befälsordning infördes och kårerna upplöstes, samtidigt som mässfrågan fick sin slutliga lösning. Dittills hade mässarna utgjort en klar markering och hinder för närmande över kårgränserna. Det fanns mässar för officerare, underofficerare och underbefäl. Längre tillbaka hade det även funnits

furirs- och korpralsmässar. Mässarna var på sätt och vis klara markeringar av kategoritillhörigheten.

När man nu har perspektiv på den gångna tiden och ser i backspeglarna framstår dessa olika mässar som ett märkligt och inkonsekvent system på en arbetsplats. Befäl som tjänstgjorde på samma kompani, med i allt väsentligt likartade uppgifter, var trots detta hänvisade till skilda mässar.

Så var det på kasern, men i fält gick det bra att sitta tillsammans vid samma bord, oberoende av vilken befälsskår man tillhörde. Nog var det väl inkonsekvent?

Ja, så var det med kårbundna mässar och det var inte populärt om någon gick på fel mäss. I varje fall fel uppåt om det skulle hända.

Detta är historia, nu finns det gemensam personalmatsal och motsvarande mäss i kanslihuset för all personal.

Underofficers- och manskapsmässen kort efter uppförandet. C:a 1915.

En bataljon uppställd på kaserngården. Observera musikkåren och att bland andra kompanicheferna är beridna. 1929.

Bättre tider skulle komma

Under början av 1970-talet kunde vi skönja ett nytänkande i fråga om samverkan mellan personalkårerna. Bland annat var det meningen att arbetet i företagsnämnden skulle utvecklas och fördjupas. Så var det tänkt, men i stället kom den stora och omfattande arbetsrättsreformen vars tillämpning ersatte företagsnämnden som avvecklades. Till detta kan nämnas det nya planerings- och ekono-

misystemet. Allt detta ställde krav på dialog och samverkan med personalen på ett sätt som inte varit vanligt tidigare. För den delen behövdes utbildning i personalsamverkan och det var mot bakgrund av dessa förändringar som den särskilda utbildningen anordnades. Detta, tillsammans med andra aktiviteter på detta område, innebär att 1970-talet kan betecknas som personalutvecklingens årtionde vid regementet.

Flygfoto mot öster. Landala gård ligger till vänster på bilden och i fonden ser vi den slätt som i dag är bebyggd. C:a 1920–1930.

Ögonblicksbild från 1. bataljonen ur I 16. Fänrik Birger Hermansson (vit mössa och pistol) i samspråk med major Erik Edlund i Breared. Januari 1940.

Ett tidigt pansarvärnsvapen. Förmodligen rör det sig om en förevisning och notera kikarsiktet. C:a 1943–1944.

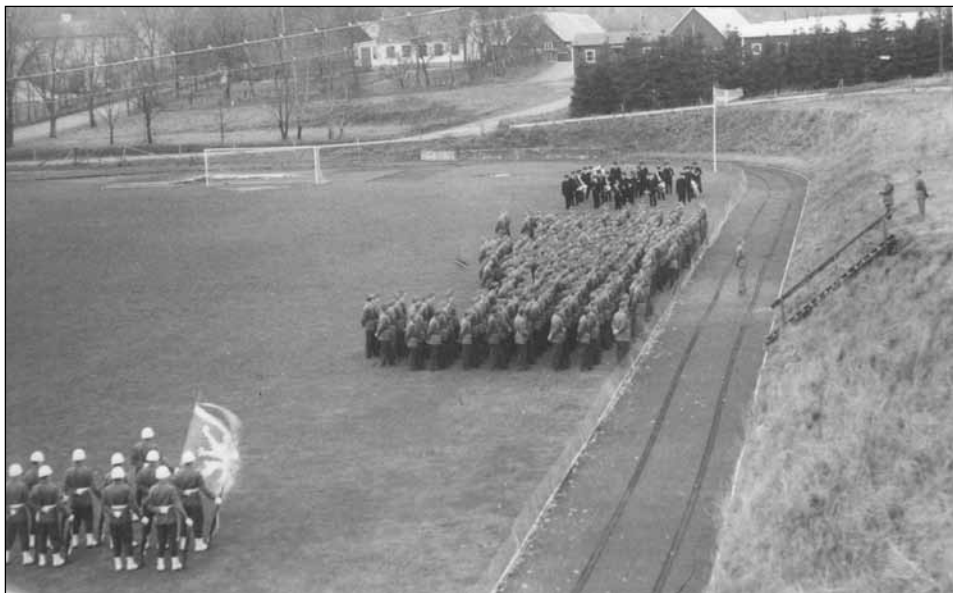
Utbildningen i samverkan, som genomfördes med chefer och övrig personal i studiegrupper, upplevdes som mycket värdefull av alla deltagare och hade troligen varit otänkbar längre tillbaka i tiden. I all sin enkelhet var den något av det bästa som hände på personal-

utvecklingens område vid regementet under efterkrigstiden. Utbildningen finns närmare beskriven i regementets historia del III.

”Med denna utbildning togs ett stort steg mot fortsatt personalutveckling.”

Kamratföreningens förbimarsch på regementets dag. Regementschefen Tage Olih och stabschefen Sven Norrby hälsar. 13 september 1959.

Uppställning på fotbollsplanen. Truppen är i m/52, musikkåren är från flygvapnet och ännu är inte tennisbanan byggd. C:a 1960.

En arbetsmiljöfråga

Arbetsmiljöfrågor var relativt okända begrepp även inom försvaret under 1950-talet. Militäryrket var hårt, många ansåg att så skulle det vara och menade att ett tufft och våghalsigt agerande i tjänsten kunde tillgodoräknas den enskildes pluskonto. Men det var förenat med risker och inte sällan satte det spår i bestående skador för många.

En riskfaktor som den enskilde inte själv kunde påverka i nämnvärd utsträckning var förhållandet att det länge saknades riktiga hörselskydd – hörselkåpor – till truppbefälet. Inte sällan använde skjutledare och instruktörer trassel eller i bästa fall bomull i öronen. Till och med tomhylsor förekom! Riskerna för hörselskador var uppenbar.

”Tinnitus var ett okänt begrepp för många.”

Förmodligen var det inte många som insåg riskerna med de utökade stridsskjutningarna

med skarp ammunition. Under en period övades stridstekniken strid i skog. Det sköts eldstötar eller dubbla eldstötar i förband upp till pluton. Förbanden sköt lådvis med ammunition och i detta decibelinferno stod övningsledarna, ofta utan tillräckliga hörselskydd.

Det var illa nog om de värnpliktiga inte hade riktiga hörselskydd. Värre var det för truppbefälet som periodvis dag ut och dag in utsattes för dessa risker.

Detta är bara ett exempel på bullerfaktorer, listan kan göras lång. Under 1950-talet tillfördes regementet mer avancerade vapen, bland annat granatgevär, där skjutning med fullskalig ammunition kunde uppmäta alltför höga decibeltal.

Problemet blev allt mer besvärande och underbefälsföreningen tog upp frågan i företagsnämnden med begäran att truppbefälet skulle få hörselkåpor av samma typ som var vanliga i civila skytteföreningar. Men det

Avgående regementschefen Nils Juhlin planterar en ornäsbjörk. Bertil Tunå hanterar spaden och intresserade åskådare är (från vänster) Gunnar Åberg, Jarl Sjöberg, Stig-Allan Jönsson, okänd (skymd), Karl Jönsson och Hans Johnsson. 1968.

blev kalla handen i nämnden med det enkla motargumentet att det var fel (?) att jämföra med civila förhållanden. Det skulle tydligen vara annorlunda vid ett militärt förband.

Skam den som ger sig. Vi drev frågan vidare och även om byråkratin malde långsamt kom det så småningom ett parti hörselkåpor för utlåning vid serviceförrådet. Om det var vår förtjänst eller om det fanns andra tillskyndare spelar egentligen ingen roll. Huvudsaken var att truppbefälet fick godtagbara hörselskydd.

Tyvärr var det för sent för många. Skadan var redan skedd med bestående hörselnedsättning, i de flesta fall som följd av otillräckliga hörselskydd i tjänsten.

InfKAS flyttar till Halmstad

InfKAS flyttning från Ulriksdal till kasernområdet i Halmstad innebar att I 16 fick vara kvar. Det är sannolikt den viktigaste händelsen på detta område under de gångna hundra åren.

Många minns säkert turerna som föregick beslutet. Under 1950-talet var I 16:s framtid ifrågasatt på grund av att värnpliktsunderlaget inte täckte behovet i krigsorganisationen. Alternativet var att lägga ner regementet eller lägga samman med något annat förband.

Rykten florerade, den ena dagen skulle vi flytta till en ort och nästa dag till en annan. Av naturliga skäl var stämningen bland personalen oviss och dämpad. Samtidigt blev det aktuellt att InfKAS skulle flytta från Ulriksdal till någon annan plats i landet. Eventuellt skulle skolan samlokaliseras med ett annat förband.

Här öppnades en möjlighet för I 16. Regementschefen, överste Arne Mohlin, engagerade sig mycket energiskt för att få skolan till Halmstad. Som jag minns det diskuterades bland annat det viktiga argumentet att Halmstad sågs som rekryteringsfrämjande ort. Var det kanske nu som begreppet ”sommarmarstaden Halmstad” myntades?

Avgörandet kom närmare och det gällde att visa upp vad I 16 kunde erbjuda. Den här gången var det inte någon ”dödspatrull” som åkte omkring och spred oro bland förbanden. Nu var det försvarsutskottet som skulle besöka regementet för att bilda sig en uppfattning om I 16 var lämpligt alternativ för InfKAS.

Noggranna förberedelser

Förberedelserna för utskottets besök bedrevs intensivt och minutiöst på alla områden, både inom och utanför kasernområdet, helt i regementschefens anda. Det fejdades, krattades, putsades och målades överallt för att göra ett

Historiekommittén samlad på plutonofficersmässen efter avslutat arbete med regementets historia del 2. Medurs från vänster: Tage Nilson, Kjell Lindh, Lage Wernstedt, Gunnar Knutsson, Christer Lilliehöök, Erik Carlsson, Yngve Kronvall, Carl von Mentzer, Henrie Jönsson, Börje Nilsson, Sven Svensson och Karl Jönsson. 1973–1974.

Före serviceförrådets tillkomst. Från vänster: cykelverkstad, intendenturförråd (B-förrådet), kolgård, maskinverkstad (förråd 40, motorförråd). 1975.

gott intryck på försvarsutskottets ledamöter. Det var också viktigt att kunna visa på vilka goda utbildningsmöjligheter i form av skjut- och övningsfält som fanns för skolan.

Jag tjänstgjorde vid granatkastarkompaniet och minns hur vi förövade skjutning med 12 cm granatkastare ute på Tönnersjöheden. Motsvarande förevisningar förbereddes på Nyårsåsen och Ringenäs.

Förevisningar och andra aktiviteter som utskottet fick del av gick som på räls och det var tydligt imponerade ledamöter som återvände till Stockholm.

Resultatet av besöket kan sammanfattas med viss hänsyftning till ett klassiskt citat: ”Försvarsutskottet kom, såg, lyssnade och imponerades.”

Tydligen var det så, för det gick vägen och riksdagen beslöt att InfKAS skulle flytta till I 16.

Här lämnar vi denna viktiga händelse som betydde så mycket för personalens framtid här i Halmstad. Om InfKAS och InfOHS i

Halmstad hänvisas till den särskilda minneskrift som utkom i samband med att skolan flyttade till Linköpings garnison 1994.

Slutligen

Även om tjänsten kunde vara på gott och ont var det ändå något visst med att tillhöra I 16. När vi som unga volontärer i slutet av 1940-talet skulle åka på utbildning i Göteborg och Borås fick vi följande ord på vägen av regementschefen, överste Magnus Hedenlund: ”Tänk på att det står 16 på axelklaffarna – det förpliktar.”

När man var på utbildning eller kommandering vid ett annat förband fanns det en viss stolthet över att tillhöra I 16. Så var det.

Bertil Hansson
F d officer vid
Hallands regemente

Anspannspluton maj 1949–mars 1950. Lägg märke till placeringen av ”gula förrådet” innan det flyttades. I bakgrunden kasern III. Foto: Arkiv.

Går det att ha roligare?

Vi måste dela på bördorna inom styrelsen så att alla tycker det är roligt och ingen har för mycket att göra. Som väl är, för en del, gäller rullan fortfarande i vissa stycken. Jag känner mig inte på något sätt förfördelad utan tar gärna på mig arbetet som en av "ynglingarna". Därför har jag fått förmånen att fritt (?) få kåsera över årets händelser.

Årets höjdpunkt verkar vara, efter ett gediget underrättelsearbete, kamratföreningens resa till Polen. Här finns mycket att skriva och Eric Rasmusson har gjort så på annan plats i denna tidning. Men en lite blänkare får det bli även här.

Intressant resa

Det var 53 glada kamrater som påbörjade sin resa lördagen den 20 maj. Det hela var upplagt så att vi under fem dagar skulle göra en resa som kom att innehålla rundvandring i Gdansk, besök i Hitlers "varglya", visit på Malbork (som väl mest är känt för att vara en av världens största tegelbyggnader) och avslutningsvis koncentrationslägret Stutthof.

Efter vad jag hört har resan innehållit precis det goda kamratskap som brukligt är, förmodligen uppdelat på ett "yngre gäng" – ger mig inte in på var gränsen går – och ett "äldre". Jag har svårt att tro att resenärerna inte genomfört såväl trivsamma som tankeställande verksamheter. Som vanligt har ingen negativ kritik framförts till eller om dageleven Gunnar Ohsén. Möjligtvis att det var tungt att bära och att växlingskursen var dålig (en resenär).

Inbjudan till årsmötet, som hölls 31 mars, hörsammades av ett hundratal. För att lugna församlingen inför vad som komma skulle avnjöts som vanligt en uppskattad minikonserter av Hemvärnets musikkår.

Dagordningen fastställdes och ett nytt rekordförsök mot snabbaste genomförande påbörjades. Oklart om detta år blev ett rekord. Av bara farten fick styrelsen en ny medlem som sedermera konstituerades till kassör – välkommen, Christer Eliasson!

Fredssamarbete

Årets föreläsare var brigadgeneralen, Karl Engelbretsson. Han talade som chef för Nordic Battle Group (NBG) över ämnet "Svenskt deltagande i det europeiska fredssamarbetet – battlegroups". Karl fick verkligen göra skäl för "tilldelad tid är tillräcklig tid" och det var många frågor som blev besvarade på ett personligt och bra sätt.

Intresset för den nya Försvarsmakten är stort i den föränderliga tid vi nu gått in i. Karl var imponerad över vår kamratförening och det av honom själv upplevda kamratskapet. Även om inte just årsmötesdeltagarna hade åldersstrukturen för en direktrekrytering till NBG kan jag meddela att kamratföreningen är representerad i såväl hans stab som hans luftvärnskompani.

Festen, för det är det, inramades som vanligt med sång och lotterier, tack alla bidragsgivare och lottköpare!

Nu var ju tanken att de "yngre" skulle fullfölja aktiviteterna med en infanterifest i augusti. Tyvärr måste jag meddela att underlaget för den verksamheten inte hade

samma dragningskraft som de tidigare under året genomförda sammankomsterna. Vi har beslutat att infanterifesten får ligga lite "på is". Kanske bryts isen senare och den dyker upp i en annan skepnad. Men här vilar inga ledsamheter, vi tar nya tag.

Flitiga stockholmare

Ett sällskap som alltid oförtruttet tar nya och bra tag är vår Stockholmsavdelning. Där finns alltid ett digert program. Deras årsmöte hölls den 13 november och moderföreningen var representerad.

Året avslutades sedan vanligt med en jullunch (bildsvepet nedan). I år var vi 73 "sultna"

Gästerna lät sig väl smaka av julbordet. Närmast kameran Ingegerd Jonsson med Axel Ahlfors och Karl-Gustaf Gustafsson till höger om sig.

Elis Ljungek i samspråk med Carl-Gustaf von Mentzer och Anita Brandfors.

gäster som redan den 2 december fick smaka årets troligen första julbord. Maten räckte till alla och allsång avnjöts till immiga drycker.

Sånghäftet hade i år utökats med "Halmstadvisan". Sällan har vi som inte är uppvuxna och danade av halländskan allt för tidigt i livet skrattat så gott. Tack alla infödingar – Skörda gurkor, skörda gurkor...!

Lars Folkesson
Klubbmästare

Lotterigeneralen Gunnar Ohsén och medhjälpare Martin Folestam gläds åt inkomstförstärkningen till kamratföreningens kassa.

Herrskapen Monica och Sten-Erik Carlsson samt Carina och Ulf Staveryd ser ut att trivas.

Samtliga bilder är tagna av Conny Benjaminsson.

Stockholmsavdelningens verksamhetsår

Stockholmsavdelningen har haft årsmöte den 13 november 2006 på Militärsällskapet som nu flyttat in i lokaler på Valhallavägen 104 i Stockholm.

Mötet var mycket välbesökt. Det leddes av avdelningens vice ordförande Carl Fredrik von Mentzer. Föredragshållare var tidigare försvarsministern Roine Carlsson. Från moderföreningen i Halmstad hade kommit sex medlemmar med kamratföreningens ordförande Johan Rydén i spetsen. Andra militära kamratföreningars Stockholmsavdelningar representerades av sex personer.

Uppskattat föredrag

Styrelsen omvaldes. Dess sammansättning finns på omslagets andra sida. Stämningen var som alltid mycket hög. Roine Carlsson hade kallat sitt synnerligen uppskattade föredrag "Några tillbakablickar från min tid som försvarsminister".

I god tid före Stockholmsavdelningens 60-årsjubileum hade den av före ordföran-

På plats vid årsmötet fanns före försvarsministern Roine Carlsson och kamratföreningens ordförande Johan Rydén. Foto: Helmuth Benedy.

den Karl Erik Rosén författade boken om Stockholmsavdelningens historia kommit ut och tillhandahölls på årsmötet.

Flera aktiviteter

Stockholmsavdelningen har även under 2006 varit aktiv på många sätt. Sålunda gjordes under våren ett studiebesök på Postens högkvarter i Solna, en mycket imponerande byggnad. En resa till Baltikum genomfördes och blev föremål för en särskild rapport.

I september besöktes AlbaNova universitetscentrum vid Roslagstull, kallat Stockholms vackraste nybyggnad 2001. Byggnaden är centrum för fysik, astronomi och bioteknik. En mycket kunnig guide, webbmaster Hans von Zur-Mühlen, visade oss runt i den stora vita byggnaden.

Bertel Österdahl underhöll vid årsmötet. Foto: Rolf Monéus.

Ny tradition

Hösten 2005 ägde en ceremoni rum på Johannes kyrkogård för att hedra Georg Carl von Döbelns minne. Den 6 oktober 2006 hölls en ny minnesstund vid hans grav, så avdelningen har fått en ny tradition. von Döbeln hade tjänstgjort såväl vid Västgöta Dals regemente som vid Nylands regemente. Klubbföraren i I 14 S, Knut Björkenstam, berättade om von Döbelns insatser vid olika förband. Minnesstunden var ett samarrangemang genomfört av Stockholmsavdelningen och Nylands Brigads Gille i Sverige. En blomsterhyllning lades ner av ordföranden Lennart Törnqvist och Gilllets ordförande Kurt Antskog.

Stockholmsavdelningen har också varit representerad vid ett flertal andra kamratföreningars möten.

Egen snapsvisa

Vår tidigare regementschef Per Källström författade 1994 en snapsvisa för regementet och brigaden på melodin "Regementets igenkänningssignal". Nu arbetas med att få fram Stockholmsavdelningens snapsvisa på samma melodi. Lennart Nyström, som på årsmötet fick mottaga Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbunds förtjänstecken i guld, har utarbetat följande förslag:

*Med anor från Halland och Västgöta-Dal
Vi verkar nu i Stockholms stad.
I 16 Stockholm, I 16 Stockholm.
Stockholmsavdelningen.
Skål!*

Höstens sista programpunkter var högkvarterets adventsgudstjänst och jullunch på Militärsällskapet.

Karl Erik Rosén
*Hedersledamot
och f d ordförande
i Stockholmsavdelningen*

Stockholmsavdelningens årsmöte. Från vänster Carl Fredrik von Mentzer, Håkan Söderberg och Gunnar Ohlsén. Foto: Helmuth Benedy.

Vid von Döbelns grav. Från vänster Heikki Ingman, Carl Fredrik von Mentzer, Lennart Törnqvist, Helmuth Benedy, Knut och Agneta Björkenstam, Knut Antskog, Karl Erik Rosén och Jan Anderson. Foto: Rolf Monéus.

Stockholmsavdelningens historia utkommen

Karl Erik Rosén överlämnar på officersmässen i Halmstad en het sommardag boken om Stockholmsavdelningens historia till Gunnar Ohlsén.

I god tid före Stockholmsavdelningens 60-årsjubileum har boken om avdelningens historia utkommit.

Den har fått titeln *Hallands regementes och Hallandsbrigadens Kamratförening Stockholmsavdelningen. Avdelningens historia 1947–2004*. Författare är undertecknad, som på eget förlag gett ut boken. Den har tryckts i 200 exemplar på författarens bokmaskin och har kostat cirka 44 000 kronor. Från moderföreningen och Stockholmsavdelningen har jag fått vissa bidrag för det!

Boken är på 149 sidor och skildrar avdelningens olika aktiviteter under åren. Bland annat skildras de intressanta studiebesök som gjorts både inom och utom landet. Boken innehåller också personalia beträffande dem som verkat i avdelningen. Umgänges-

formerna har växlat under åren och boken kan ses som ett tidsdokument. Den är rikt illustrerad.

Aftonbladet och Laholms Tidning har haft recensioner. Biblioteken i Halmstad, Varberg och Falkenberg har köpt boken. Den finns också hos Bokia i Halmstad.

Boken kan beställas av Karl Erik Rosén, Trolle-Bondes gata 7 II, 162 72 Vällingby, tel 08-89 77 91. Den kostar 80 kronor plus ev frakt. Beloppet kan sättas in på Karl Erik Roséns personkonto Nordea 170611-2636 (= personnummer). Även Gunnar Ohlsén kan tillhandahålla några exemplar.

Karl Erik Rosén

Studiebesök på Muskö

Arton medlemmar av Stockholmsavdelningen besökte den 11 maj 2005 Muskö. Musköanläggningen ingår i marinen och ligger i Stockholms skärgård, cirka åtta mil söder om Stockholm. Anläggningen byggdes på 1960-talet och var färdig 1969. Då flyttade de delar ur marinen som varit grupperade på Skeppsholmen i Stockholm dit.

På Muskö fanns i maj 2005 en marin ledningsorganisation, ett skeppsvarv samt förråds- och verkstadsdelar.

Musköbasen består av byggnader ovan mark och en stor berganläggning. Det var framför allt berganläggningen som var motivet för besöket. Berganläggningen är Sveriges största, kanske den största i världen i sitt slag. Den upptar en yta under mark motsvarande Gamla stan i Stockholm. Anläggningar under mark består till delar av flera våningsplan.

I anläggningen finns det tre stora dockor där det är möjligt att ta in alla de fartygstyper som finns i marinen, såväl övervattensfartyg som ubåtar. Så görs också regelbundet för att serva dem.

Det förekommer årliga översyner men också så kallade sexårsöversyner då man till stora delar monterar ned hela funktioner på fartygen för en grundlig översyn. Allt arbete görs ”inomhus” och personalen är skyddad för väder och vind.

Flygplanskroppen från DC-3:an som försvann den 13 juni 1952. Foto: Helmuth Benedy.

Gruppen från Stockholmsavdelningen som besökte Muskö. Foto: Helmuth Benedy.

I berget finns också en slip där man samtidigt kan dra upp och serva flera mindre fartyg. Denna slip var vid besöket tom på fartyg. I stället låg där den DC 3:a som bärgats i Östersjön. Vi fick en mycket intressant orientering om denna. Alla delar som man funnit var rengjorda och låg utplacerade på rätt plats vid flygplanskroppen. Man kände verkligen historiens vingslag! Vi fick också höra teorier om den personal man ännu inte hittat och viss betydelsefull materiel.

I anläggningen finns också stora förrådsutrymmen med en enorm mängd komponenter. Allt från kanoner och motorer ned till skruvar och muttrar. Anläggningen är så stor att all materiel transporteras med eldrivna fordon och den personal som arbetar på platsen cyklar.

Inte nog med att berget är en bra fredsarbetsplats, det är också förberett för att kunna fungera i krigstid. Det svenska urberget ger naturligtvis ett bra skydd för bomber. Ingångsdelarna är försedda med slussar och

enorma portar som kan stå emot verkningar från atomvapen.

Skulle man bli utsatt för gasanfall är det möjligt att stänga portarna. All luft som behövs inne i anläggningen renas i filtersystem, så man kan uppträda som vanligt. Anläggningen har också sitt eget dricksvatten och stora dieselmotorer som alstrar den ström man behöver. I anläggningen finns vidare en matsal för personalen och ett sjukhus.

Besöket ägde rum "i grevens tid". Inte lång tid efteråt fattade statsmakten beslutet att försvarsmakten skall lämna platsen och den verksamhet som bedrevs där i maj 2005 flyttas till andra platser i landet, eller läggs ned helt. För oss lekmän som inte är insatta i alla detaljer känns det märkligt att man lämnar en så fin anläggning!

Ulf Fredriksson
F d officer vid I 16

Ny bok om "Kasern 100 år"

Som framgår av Bertil Hanssons artikel är det i år 100 år sedan kasernerna i Halmstad invigdes. Detta sammanfaller också med att Halmstad fyller 700 år.

Jubileer är till för att firas! Så kommer det också att bli i detta fall. Kasernerna firas med en kavalkad i samband med kamratföreningens årsmöte. Halmstads 700 år celebreras under hela året. "Kasern 100 år" kommer att uppmärksammas i samband med detta.

Utöver firandet vid kamratföreningens årsmöte kommer hundraåringen att ihågkommas med en bok. En arbetsgrupp, bestående av Eric Rasmusson, Bertil Hansson, Bengt Ekberg, Gunnar Ohlsén och undertecknad, håller på med detta arbete.

Manus planeras att föreligga före sommaren och utgivningen sker i oktober. Boken beskriver kasernernas tillkomst och utveckling under 100 år. Under mer än 80 av dessa var I 16 den största hyresgästen, för att sedan efterträdas av Lv 6.

Boken tillställs samtliga kamratföreningens medlemmar. Ett inbetalningskort kommer

att bipackas försändelsen. Det är utgivarnas förhoppning att detta förfarande, som underlättar administrationen, också uppskattas av medlemmarna. Priset för medlemmarna är i skrivande stund inte fastställt. Boken kommer även att säljas i bokhandeln.

Säkert har många av kamratföreningens medlemmar minnen och episoder kopplade till kasernerna. Redaktionen tar tacksamt emot dessa skriftligt under adress: Gunnar Ohlsén, Nybergsvägen 1, 310 41 Gullbrandstorp.

Anders Sträng
F d officer vid I 16

*Under året har ett antal kamrater lämnat vår krets.
Vi lyser frid över deras minne.*

Axel Ahlfors minns...

I maj 2006 följde jag med kamratföreningen på en mycket intressant studie-resa till Gdansk i Polen. Eftersom jag varit där tidigare passade jag på att berätta litet om mina tidigare upplevelser. Det jag berättade då kan kanske intressera en vidare krets.

Året var 1939. Den 30 november satt jag i en föreläsningssal på Helsingfors universitet och åhörde en fysikföreläsning. Den hölls av en docent klädd i militäruniform. Han var på permission från de extra reservövningar som då pågick på grund av det spända läget. Mitt under föreläsningen hördes kraftiga bombkrevader på avstånd och strax därpå kanoneld

från luftförsvaret. Ögonblicket därpå hördes flyglarm. Sovjetunionen hade utan förvarning anfällt Finland. Docenten försvann direkt till sin förläggning och vi studerande förstod då att det inte skulle bli någon föreläsning mera, så det var bara att gå hem.

I maj samma år hade jag fått mitt studentbetyg. Ett par veckor senare befann jag

Gross Bellschwitz, baksidan, sommaren 1939. (Samtliga artikelfoton: Axel Ahlfors.)

mig tillsammans med ett stort antal finska ungdomar på ett tyskt fartyg som gick till Königsbergs hamnstad Pillau. Vi skulle under sex veckor inkvarteras i tyska familjer och på så sätt komplettera våra tyska kunskaper. Före avresan hade vi fått uttrycka önskemål om vår kommande vistelse. Jag hade begärt att få vara med jämnåriga och dessutom att ha möjlighet att spela tennis.

Tåg till Rosenberg

I Königsberg fick jag en tågbiljett till en stad i Västpreussen vid namn Rosenberg. Då jag steg av tåget i Rosenberg kom en uniformerad man fram till mig och frågade om jag var "Herr Ahlfors aus Finnland". Eftersom han hade gissat rätt bad han mig följa med honom till en bil, som han sedan körde en halvmil utanför staden. Han vek av vägen till ett litet slott, där jag blev mottagen av en äldre man som presenterade sig som Manfred Graf von Brünneck.

Han hälsade mig välkommen och jag tackade artigt, varpå han uttryckte sin förvåning över att jag kunde tala tyska. Han inbjöd mig till en kvällsmåltid och presenterade mig för sin syster Frau Baronin von Seeherr-Thoss. Denna måltid var något nytt för mig. Hemma hade min mor hjälp i hushållet av ett hembiträde. Här stod två uniformerade betjänter. Dessa serverade oss. Med en betjänt stående bakom var det inte märkligt att en 19-åring kände sig övervakad och rädd att göra bort sig.

Övervuxen tennisbana

Mina föräldrar hade mycket roligt åt mitt första brev hem. Jag kunde berätta att där fanns jämnåriga, dock inte med mig, och att det fanns en tennisbana i slottsparken, men den måste ha varit ur bruk länge, ty på den växte 5–6 meter höga tallar!

De sex veckorna gick fort. Jag fick lära

mig att godset var på omkring 2 000 hektar, varav hälften var odlad mark, och resten huvudsakligen skog. Jag fick visst inte veta hur många kor som fanns på godset, men jag konstaterade att där fanns minst två temperamentsfulla tjurar. Hästar fanns det 60–70 stycken, därtill ett antal traktorer på godset Gross Bellschwitz.

I radio och tidningar erfor man mycket om hur polackerna gjorde räder över gränsen till Tyskland. Övriga länder talades det inte så mycket om. Jag hade fått en cykel till mitt förfogande och jag använde den flitigt för att bekanta mig med omgivningarna.

En gång blev jag upphunnen av en gränspolis som frågade efter mitt pass. Eftersom vi ungdomar reste på gemensamt pass kunde jag inte uppvisa något. Jag uppmanades då att vända om, ty gränsen mot Polen var bara 300 meter därifrån, och var inte utmärkt på något sätt. Jag undvek kanske sålunda att tagas för en tysk spion.

Hitlerhälsning

På den tiden var alla hälsningar som Guten Tag, Guten Morgen, Auf wiedersehen o s v ersatta av Heil Hitler med framsträckt hand. Jag fann det enklast att inte vara avvikande

Manfred Graf von Brünneck på Lanze.

Gemytlig samvaro med bland annat korsordslösning på slottets terrass. Damen i svart är Frau Baronin von Seeherr-Thoss och längst till höger sitter baronen. De övriga är gäster.

utan att ta seden dit jag kom. Därför ryckte det i armen då jag första gången träffade en bekant efter hemkomsten. Om jag hade fortsatt med det i Finland hade jag kanske fått skaka galler. Greven verkade för övrigt inte särskilt intresserad av nazismen.

Förberedelser för krig pågick också, men man talade bara om Polen. På godset såg jag bara några militärer dra en telefonledning.

Avstod ridturerna

Greven erbjöd mig att följa med på hans dagliga ridturer. Jag hade aldrig förr suttit på en hästrygg, så jag avstod tacksamt. Jag ville ogärna lägga mig i en sjuksäng för resten av tiden. Däremot följde jag gärna med honom på hans inspektionsturer som företogs på hans Reitwagen, i princip en bräda på fyra

gummihjul, dragen av en vit häst.

En kväll inbjöd baronessan mig till en jakt. Vi åkte ut i en vagn, dragen av två hästar. Där såg vi rådjur som betade ute på fälten. Baronessan hade en lång diskussion med kusken om vilken bock som hade så dåliga horn att man kunde skjuta den. Då beslut var fattat steg hon ur vagnen och ställde upp sitt gevär med hjälp av ett stöd, varpå hon sköt bocken. Sedan var jakten slut för hennes del. Någon anställd på godset fick ta hand om jaktbytet.

Fick inte besöka

År 1964 gjorde min hustru och jag en bilresa genom Polen till Tjeckoslovakien. Jag ville passa på att visa slottet för henne. Vi blev dock inte så vänligt mottagna. Vi fick höra

att godset nu tillhörde polska staten och för ett besök fordrades tillstånd från Warszawa. Polen var då ett slutet kommunistiskt samhälle. Det ord jag lärde mig först var ”Uwaga” vilket betyder ”Obs!” Det stod på talrika skyltar som tydligen innehöll förhållningsord. Vi förstod inte polska, så vi vet inte om vi bröt mot några order, men vi klarade oss från trakasserier.

Röjde på vinden

Då Sovjetunionen överföll Finland hade jag ännu inte inkallats. Jag blev i stället beordrad till övervakare i vårt bostadshus. Det innebar att jag efter eventuella brandbombsträffar skulle försöka släcka begynnande bränder med sand som hade lagrats på vinden, vilken skulle tömmas på allt brännbart. Genom anslag meddelade jag de boende i huset att de inom en vecka skulle ta vara på sina saker på vinden. Allt som hade kvarlämnats skulle jag kasta ut på gården.

Artikelförfattaren vid 19 års ålder.

Utbildare vid 5.K/13 Pr (5. kompaniet/13. brigaden) i Dragsvik i juni 1941. Från vänster: Sumelius (knappt synlig), Winkelmann, Myhrberg, Syrjänen (stupad 17/9 1941), Baburin, Ahlfors, Wahlstedt, Nyström (stupad 13/8 1941).

När veckan hade gått började jag kasta ut allt kvarlämnat bråte. En tung låda beredde mig vissa bekymmer. Jag lyckades dock släpa den till ett fönster. Just då kom en dotter till en granne hem från en resa och sade att lådan innehöll familjens dyrbara Rosenthal-matservis. Eftersom det bara var porslin i lådan lät jag den ligga kvar, då porslin ej är brännbart men krossbart.

Kylig tjänstgöring

I januari kallades jag in till rekryttjänstgöring utanför Vasa. Vi fick ingen annan utrustning än ett gammalt gevär, bälte och kokard att fästa i mössan. För övrigt fick vi använda egna kläder. Vi inkvarterades i ett stort hus med sängplatser i tre våningar. Huset var inte vinterbonat. Uppvärmningen skedde med kaminer. Kölden var hård och då vattnet frös vid golvet blev det nästan olidligt hett för dem som låg i de översta bäddarna, som bestod av påsar fyllda med halm. Jag hade turen att få en mellanbädd så jag hade hygglig värme.

Den mat vi fick åt vi i vårt logement. Jag

blev en gång utskälld av den som hade sin bädd under min. Han fick litet av min sänghalm i sin soppa. Den mannen blev sedan känd också i Sverige som författaren Göran Schildt. Efter omkring två månader skingrades vi. En del åkte till fronten medan andra, liksom jag, kommenderades till underofficersutbildning.

Kvar i tjänst

Så tog kriget slut i mars. En del hemförlovades medan andra stannade kvar i tjänst, däribland jag. Till hösten kommenderades jag till Reservofficersskolan. Där fick jag för första gången känna på kasernliv. Efter utbildningen kommenderades jag som plutonchef i ett skyttekompani till ett förband vid den nya gränsen vid Finska viken. Där växlade övningar med befästningsarbeten.

Våren 1941 bildades nya förband. Jag förflyttades till gamla kaserner utanför Ekenäs, en liten stad nära Hangö som Sovjetunionen tvångsarrenderade för en flottbas. Jag blev plutonchef i infanteriregementet 13:s II bataljon (kallades senare Kavas bataljon efter den blivande kommendören K G Kavander) som då läget blev spänt i juni förlades vid gränsen mot Hangöbasen.

Bomber och artillerield

Den 25 juni bombarderade sovjetiskt flyg orter på olika håll i Finland. Även artilleriet i Hangö började ge eld mot det finska territoriet. Vid östgränsen öppnade sovjetiska marktrupper eld. Den finska regeringen konstaterade nästa dag att krigstillstånd rådde. Då hade vi redan några dagar haft fullt upp med att släcka skogsbränder som orsakats av brandbomber från sovjetiskt flyg.

I början av juli avlöstes vi av andra förband, bland annat svenska frivilliga, och förflyttades till ett område öster om den gamla gränsen i Karelen. Där låg vi någon vecka

Axel Ahlfors med cykel 1941.

som reserv. Den 11 augusti kom order att vi skulle rycka framåt nästa dag. Den dagen innebar en fotmarsch på 65 km. Under denna marsch blev vi anfallna av sovjetiskt flyg varvid vår regementskommendör, överste Emil Hagelberg, stupade. På kvällen slog vi läger för att tidigt nästa morgon rycka framåt i terräng som huvudsakligen var skogbevuxen. Vi mötte sporadiskt motstånd.

Miste livet

Den morgonen blev vår bataljonskommendör, major Artur Lindman – som fått överta regementet – träffad och han avled följande dag. Jag förlorade min ena stridsordonnans som träffades i huvudet av en gevärskula. Mitt på dagen överraskades vi av en trupp på kanske ett kompani. Vi hade tydligen kommit en bit från vår grannbataljon och detta förband hade hamnat mellan våra två bataljoner. ”Uraa, Uraa!” ljöd plötsligt där de stormade fram mot oss över ett öppet fält.

Våra gossar fann sig snabbt och med hjälp av bl a maskingevären nedgjordes styrkan nästan helt. En del hann dock komma in ibland oss. Våra förluster blev små, men jag undrar över hur det gått om de ej röjt sig genom sina rop.

Skjuten i armen

Detta var vårt elddop. Efter någon timme fortsatte vi vår framryckning. Senare möttes vi på nytt av gevärseld. Jag kröp en liten bit framåt för att kolla läget och träffades då i armen av en explosiv gevärskula. Jag kunde inte dra mig tillbaka utan blev liggande. En av mina gruppchefer lyckades som väl var lägga ett första förband. I den vevan stupade min andra stridsordonnans. Han fick en explosiv kula i bröstet.

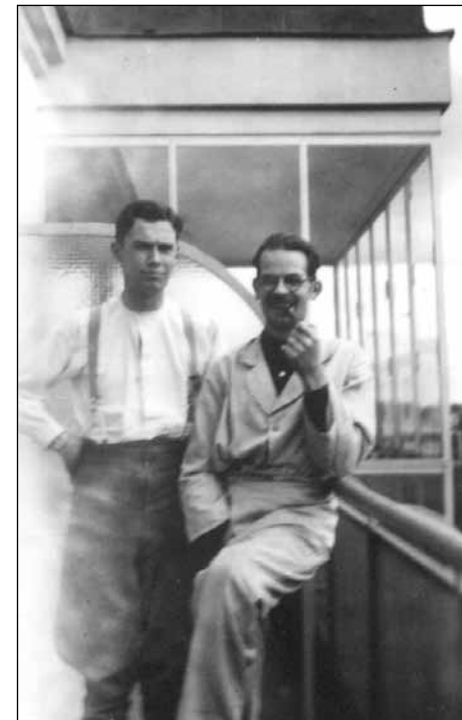
Motståndet var så hårt att vår trupp inte kunde avancera. Själv låg jag kvar på den plats där jag sårats och blev efter omkring fem timmar hjälpt att komma till bataljonens förbandsplats, där en läkare amputerade armen. Mitt deltagande i striderna blev alltså inte långvarigt. Våra trupper kunde inte avancera förrän på den tredje dagen.

Till Sverige

Efter vistelser på olika militärsjukhus blev jag en dag tillfrågad av en avdelningssköterska: ”Du som talar svenska, vill du komma till ett sjukhus i Sverige?” Jag tackade ja och kom i januari 1942 med ett svenskt lasarettsfartyg till Stockholm. Där möttes vi av representanter för Svenska Röda Korset med prins Carl i spetsen. Vi förlades i Röda Korsets sjukhus vid Roslagstull. Där blev jag kvar tills jag i återbördades till Helsingfors.

Förlorade brodern

Ovanstående är en berättelse om vad en ung man som inte hade haft några militära ambitioner kan råka ut för. Man kan inte

Artikelförfattaren (till vänster) med kamraten Hedberg på väg till Sverige 1942.

göra något åt sitt öde, utan får försöka göra det bästa av situationen. Jag är glad åt att jag kom ut ur allt detta på ett bra sätt. Andra hade det mycket värre. Min lillebror stupade i striderna på Karelska näset i juni 1944, 19 år gammal.

Axel Ahlfors

Civilekonom, född och uppväxten i Helsingfors, kom till Sverige 1946

Blod, svett och dårar...

Blåsor, infanterield och nästan obefintligt med sömn; jag älskar det! Jag talar om Nijmegen, som jag upplevt ännu en gång.

Blod hittar man ibland i blåsorna, som punkteras och tejpas. Svett, den kommer automatiskt efter ett tag. Dårar är vi alla som fortsätter åka ner år efter år trots att vi vet vad det innebär. Infanterielden behöver kanske inte förklaras men den uppstår, ibland när man minst anar det. Denna eld reduceras betydligt med boxershorts, som går ner någon decimeter på benen.

Sömnen är mycket sporadisk. Jag sover varannan natt av ren utmattning. Vi bor i en sorts tältbaracker med trägolv, som inte är ljudlösa. Många av de som varit in till staden på kvällen verkar inte ha en aning om att det ligger folk överallt och försöker sova, utan de klampar på som vore det ljusa dagen.

Lennart Wennberg packad och klar för start. (Samliga artikelfoton: Lennart Wennberg.)

Marsch i Halmstad

Nåväl, träningen börjar vid påsk med Vårskruden, en vandring på 3 mil i Sundbyberg, som går i olika milslingor. Därefter far jag till Gotland och går pilgrimsleden (nästan 7 mil) mellan S:t Olofsholm och Visby. I slutet av maj är det Laxmarschen i Halmstad som lockar. Jag har besökt staden många gånger sedan jag flyttade ut 1973, men nu går jag på de gator där jag lekte som liten. Mina första år i skolan var också på Brunnsåkerskolan där start och mål finns.

Efter knappt 40 miles träning är det dags för Nijmegen, som jag i år besöker för 15:e gången! När vanliga människor talar om det nya året menar de efter nyårshelgen, men vi gamla veteraner talar om före och efter just Nijmegen. Jag kommer ner på lördagen bara för att få någon extra dag i Heumensoord, ”campen” där vi bor.

Det är en anläggning som byggs upp varje år och som under veckan underhåller strax under 5 000 militärer från hela klotet. Där finns allt man behöver, så man behöver inte åka in till staden. Om det nu inte var det här med pannkakorna. Det finns restauranger som bara serverar sådana. Och vilka pannkakor sedan! De är ett minne för livet. Dessutom har jag hittat ett ställe med en äppeltårta som inte heller går av för hackor.

Måndagskvällen går åt att få utrustningen i ordning. Skor skall putsas och kläder skall göras i ordning till tisdag morgon. Jag kollar när mattältet öppnar för frukost och ställer klockan på ringning en kvart tidigare, d v s 02:15. Det är ett system som funkar för mig.

Det är ingen kö någonstans, varken till frukost eller toalettbestyr. När allt är klart klär jag på mig uniformen och gör mig klar för dagens etapp. Om allt går bra kan jag lägga mig och vila tills starten går 04:30.

Första etappen

Efter en stämpel i startkortet ger vi oss iväg på första etappen. Det är fortfarande mörkt. En timme och en halv mil senare kommer vi fram till Nijmegenbron, den som inte sprängdes under operation Market-Garden. Här är den första större folksamlingen som hejar på oss tappra vandrare. Man kan undra vem som är tokigast. Vi som stiger upp mitt i natten för att gå 40–42 km om dagen eller de som går upp för att titta på oss. Efter bron börjar vi ana solen vid horisonten.

Åskådarlleden börjar nu tätna och mängder med barn springer omkring med penna och papper för att samla autografer. En del delar ut små lappar med sina adresser för att vi skall skicka vykort till dem när vi är hemma igen. Somliga grabbar tag i ena handen och följer med ett stycke. Det är vid dessa tillfällen man glömmer alla sina åderbräck.

Klockan är inte sju ännu men det är redan fullsatt på alla serveringar vi passerar och i varje by finns det minst en orkester som underhåller oss med sin musik. Strax före dagens andra rastplats passerar vi genom dagens honnorsstad, som i dag är Elst. På en tribun står borgmästaren med flera generaler och andra digniteter. Det blir ingen fältanmälan i dag då jag inte ser någon svensk officer utan det får räcka med en honnör då vi marscherar förbi.

På väg mot tredje rasten börjar solen göra sig påmind. Värmen stiger och det börjar bli jobbigt trots att vi sänker farten, och nu bälgar jag i mig vatten. Efter tredje rastplatsen stiger temperaturen ytterligare och nu är det riktigt jobbigt. Solen gassar från en klarblå himmel,

Marschledning: Nye rikshemvärnschefen Roland Ekenberg flankerad av Karin och Cai Gavestam.

det finns ingen skugga att vila ut i och det är helt vindstilla. Nästan helt tömd på krafter kommer vi äntligen fram till en järnvägsbro, där vi tar en extra rast. Många har tänkt som vi för det är nästan fullsatt i skuggan under bron, men med lite god vilja får vi plats.

Målet hägrar

Nu är det bara någon timme kvar till mål och vi tar det väldigt lugnt sista halvmilen. Det blir två stopp den sträckan. Jag får ett vätskeersättningspiller av min marschkamrat och det blir min räddning. Krafterna återvänder och efter ett besök vid bowlinghallen och en kalldusch över huvudet kommer vi fram till ”suckarnas allé”. Det är den sista biten in i skogen där campen finns och det är skuggigt!

Efter att hälsat på vakterna och bytt startkort till nästa dag är vi så äntligen framme och kan sitta ned och vila ut samtidigt som vi ser de andra marschera in i öltältet. Nästan alla grupper avslutar dagen där, och alla i grupperna går med in.

Det är när de skall iväg till sin förläggning som flera måste bäras eller stötts eftersom de har så ont i fötterna. Många gråter av smärta och trötthet. Då och då ser vi bekanta som också klarat av dagens hetta och tagit sig i mål, och då tjoar vi som små barn och applåderar.

Stilen varierar

Denna sista bit kan man få se olika marschvarianter. En holländsk grupp har tagit på vita handskar och semaforerar in i tältet. En dansk grupp tågar in med skyddsmask på. Plötsligt kommer en engelsk grupp som kavlat upp ena byxbenet och går i takt in i öltältet. En tysk sergeant kommer gående med ett lidande uttryck i ansiktet. Han stannar framför oss, böjer sig framåt och borstar bort lite grus på marken framför honom. Med ett leende tar han sedan ett steg framåt och drar en djup suck av lättnad.

Efter en stund är det dags för en dusch och mat. Under tiden i mattältet hör vi ambulanssirener så gott som hela tiden och vi undrar vad som står på. Det går rykten om både det ena och det andra. Det talas om värmeslag och vätskebrist och någon skall t o m ha avlidit, men ingen vet säkert. Samtalsämnet för kvällen är i alla fall värmen. Vid 20-tiden går de flesta till sängs för dag nummer två och jag har förberett med en ny tejpning av fötterna, som klarade sig bra första dagen.

Inställt?

Klockan 23 vaknar vi alla till ett meddelande i högtalaranläggningen. Först fattar vi inte vad som sägs. Har de verkligen ställt in resten av marschen? Den har ju tidigare bara blivit inställd under de båda världskrigen. Vad har hänt? Hörde vi rätt? Frågorna är många. Strax kommer den svenska marschledningen in och går från logement till logement. Marschen är inställd.

Under dagen har två civilister avlidit. Över 300 har fått akutvård för värmeslag och vätskebrist. Mer än 30 personer får tillbringa natten på intensivvårdsavdelningar. Sjukvården i Nijmegen arbetar för fullt och kan inte ta emot fler, så många patienter måste skickas till andra lasarett över hela Holland. Eftersom dag två skulle bli ännu varmare

togs det unika beslutet att inställa 2006 års marsch. Dessutom är lägret stängt. Ingen får lämna campen förrän kl 13 nästa dag. Detta för att ingen skall trotsa beslutet, att ställa in marschen, och ge sig i väg ändå.

Tyst minut

Det hörs ingen väckarklocka på morgonen därpå. Vi vaknar när vi känner för det. Problemet nu är att få hem alla i förtid. Vi som åker buss behöver bara vänta på att chaufförerna har fått sin vila. De som flyger måste boka om sina biljetter om det går. Under dagen pratar jag med överstelöjtnant Cai Gavestam och han åker hem som siste man på fredagen.

Vi däremot åker hem dag två, klockan 20, efter en tyst minut för de båda avlidna, och jag sitter i bussen och funderar på tröjorna vi köper till varje marsch. Något år stod det: Nijmegenmarschen – 16 mil på 4 dar. Måste det ändras till – 16 mil på 4 år?

Lennart Wennberg

*Grundutbildad vid I 16 1971–1972
och därefter aktiv inom hemvärnet*

Artikelförfattaren under en fikapaus.

Karl Axel Löwenhielm

– vår mest internationelle regementschef

Karl Axel Löwenhielm är utan tvivel regementets mest intressante regementschef. Han har en meritförteckning över utlandstjänstgöring – både fredlig och krigisk – som hade fått dagens officer att tänka om både en och två gånger vad gäller yrkesvalet.

Källan är Arvid Noreens bok ”Anteckningar om Kungl Hallands regemente (f d Västgöta-Dals) åren 1625-1910”. Endast 806 sidor!

K A Löwenhielm föddes i Stockholm den 3 mars 1772, son till hovkanslern och greve Fredrik Adolf Löwenhielm och hans hustru Kristina Augusta, född von Fersen.

Redan i vaggan utnämndes han av Gustaf III till fänrik vid Livgardet med tur och befordringsrätt graderna igenom, vilket innebar befordran utan någon som helst formell utbildning eller examina.

Vid 6 års ålder blev han fanjunkare och tre år senare fänrik. Som 9-åring sändes han till Strassbourg för studier och avlade studentexamen 1785.

Officer vid 15 år

Efter avlagd officersexamen 1787 kommanderades han samma år tillsammans med Livgardet till Göteborg för att försvara staden, som två dagar efter deras ankomst belägrades av danskarna. Noteras kan att Gustaf III på sin väg ned till Göteborg besökte gården Ek i Västergötland. Där bodde en gammal regementschef (1776–1779) från VästgötaDal, Ulrik Scheffer, som erbjöds att föra befälet över försvaret av Göteborg. Han lyckades dock dra sig ur detta erbjudande.

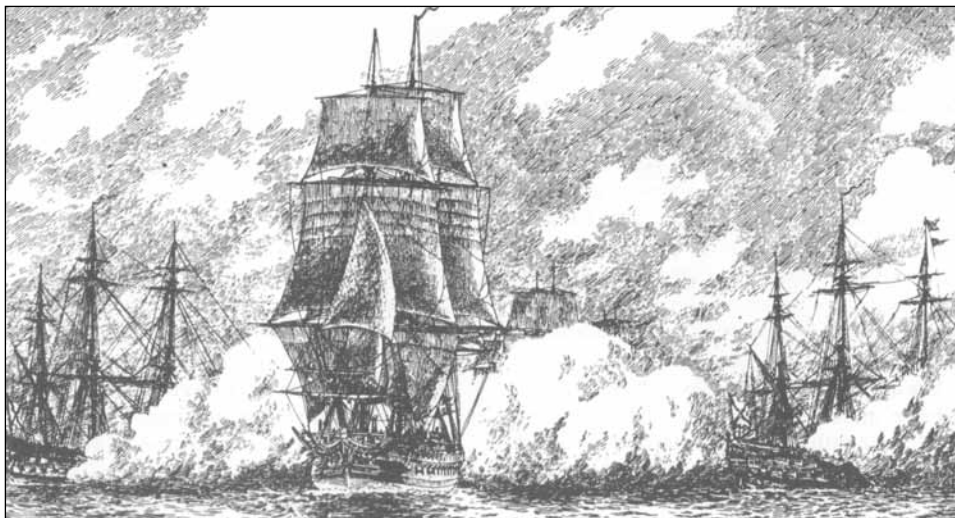
Efter ett antal krigiska skärmytslingar i

Greve Karl Axel Löwenhielm, chef för Västgöta-Dals regemente 1811–1816. Foto: Per Josse (av målning på Lv 6 officersmässa).

Finland mot ryssarna, deltog han i ”Viborgska gatloppet” i juli 1790 men hade oturen att bli tillfångatagen av ryssarna. Han fördes till S:t Petersburg där kejsarinnan Katarina, ”nådigt bemötte den 18-årige svenske ädlingen”. Han utväxlades dock snart på order av Gustaf III. Av konungen tilldelades han en hedersvärja för sina insatser i Finland.

Under första hälften av 1790-talet var han ”legationskavaljer” (motsvarande ambas-

Linjeskeppet Dristigheten leder utbrytningen vid "Viborgska gatloppet". Svenska flottan hade då varit avskuren av ryssarna i nästan en månad. Illustration: Marinhistoria.

sadråd) i Konstantinopel och företog därmed ett antal vidsträckta resor i Mindre Asien och "arkipelagen" (grekiska övärlden). Några år efter hemkomsten till Sverige fick han så 1798 "ett års utrikes permission för hälsans vårdande".

Ville utomlands

Efter ett par års tjänst vid Livgardet och befordran i graderna sökte Löwenhielm tre månaders utrikes permission, vilket beviljades med undantag av kungens tillägg på ansökan – dock ej inom franska staterna. Förhållandet mellan Frankrike och Sverige var vid denna tid, i efterdyningarna av franska revolutionen, inte det bästa.

Under ett antal år deltog han i fälttåg i Pommern, i kriget mot Norge och anförde arriärgardet – eftertruppen – under von Döbelns (tjänstgjorde vid vårt regemente 1793–1796) ledning, då svenska armén, förlagd på Åland, tågade över isen till Stockholm.

Just hemkommen bar det av till Napoleon i Frankrike på diplomatisk mission. Året efter,

1810, stod Löwenhielm i Helsingborg och mottog vår nye kronprins, sedermera kung Karl XIV Johan.

Regementschef

Mellan åren 1811 och 1816 kommanderade överste Löwenhielm Kungl VästgötaDals regemente. Under denna tid hann han med att bevista "konungens av Rom" dop i Paris. Konung av Rom var en titel som Napoleons son hade. Från 1812 till 1818 var han "envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire" i S:t Petersburg, med andra ord andreman på ambassaden.

Från att ha varit hos Napoleon följde han nu det ryska högkvarteret i kriget mot Napoleon. Han deltog också under denna tid vid kronprins Karl Johans sida i slaget vid Leipzig 1813. Vår egen kronprins som anförde den så kallade Nordarmén fick utstå mycket kritik för sin obenägenhet att sätta in de svenska soldaterna i de hårdaste striderna.

Tillbaka vid sin ambassadtjänst följde Löwenhielm så Alexander I i hans fortsatta

framryckning mot Paris. Han var med då ryssarna tågade in i Paris våren 1814.

Med sina diplomatiska erfarenheter kan det inte ha varit svårt att utse Löwenhielm till svenskt sändebud och undertecknare av traktaten vid Wien-kongressen, som pågick från november 1814 till maj 1815.

Den militära karriären fortsatte. Även om Löwenhielm inte alltid aktivt deltog i den så blev han chef för 8. infanteribrigaden och så småningom generallöjtnant i armén.

Många civila uppdrag

Han hann utöva ett flertal civila ämbeten som tjänsteförordnad president för krigskolegium, hedersledamot och även styresman av Krigsvetenskapsakademien, ordförande i

Drottning Desideria (1777–1860), Sveriges och Norges drottning. Född i Marseille och döpt till Bernhardine Eugénie Désirée vigdes hon 1798 med dåvarande marskalken Jean Bernadotte. Hon hade ett egendomligt levnadssätt genom att göra natten till dag och dagen till natt samt att alltid komma för sent. Illustration: Nordisk Familjebok.

styrelsen över rikets fångelser och arbetsinrättningar – det förekom ett antal byggnadsprojekt, inte minst fortifikatoriska, i Sverige, där man använde både fångar och soldater.

Fem år efter att Löwenhielm tagit avsked ur krigstjänsten avled han den 9 juni 1861 i Stockholm och ligger begravd på Klara kyrkogård. Kung Karl XV och hans två bröder gick till fots i processionen, vilket inte vederfarits någon undersåte på 100 år.

Duglig och ämabel...

Löwenhielm var också författare till ett antal böcker och skrifter, bl a "Betänkligheter att med ökade skulder betala skulder" (1834). En boktitel som gäller än i dag. Han var en ytterst duglig och älskvärd person, vilket påskyndade hans befordringar. Politiskt var han strängt konservativ. Han var djupt religiös och hade en stark böjelse för mystik.

...men inte tandlös

Avslutningsvis kan berättas en oförarglig historia från hans tid som överståthållare för Drottningholm. Excellensen hade ovanan att tala högt för sig själv. Under en sommarvistelse under Oscar I:s tid på Drottningholm satt änkedrottning Desideria och drottning Josefin och småpratade i en fönstersmyg. Löwenhielm satt i fönstret bredvid och hörde hur änkedrottningen berättade (på franska) hur hon planterat alla popplarna i allén från flottbron fram till slottet. Härvid inföll Löwenhielm: "Nu ljuger kärigen, ty det är ta mig f-n jag, som planterat popplarna." Till saken hör att änkedrottningen inte förstod ett ord svenska.

Gunnar Ohlsén
F d officer
vid I 16 och IB 16

Shirbrig övar igen

Shirbrig har genomfört ännu en stabsövning, denna gång i Spanien. Övningen ägde rum på en spansk militärbas utanför Valencia under två veckor, 6–17 november 2006. Syftet var att träna och samtrimma brigadstaben inför eventuella framtida FN-missioner. Övningen genomfördes i en tillfälligt uppbyggd HQ-miljö med datorer, telefoner, spelgrupper m m.

I Shirbrig-övningen (Shirbrig står för *Multi-national Stand-by High Readiness Brigade for United Nations operations*), döpt till "White Dove -06" (Vita duvan -06), deltog personer från 14 länder.

De kom från Österrike, Kanada, Danmark, Finland, Italien, Irland, Litauen, Holland, Norge, Polen, Rumänien, Spanien och Sverige. Dessa länder är för närvarande också permanenta medlemmar av Shirbrig, tillsammans med Slovenien som ej deltog och fortfarande har några vakansplatser att fylla.

Sju från Sverige

Sverige deltog med en polisinspektör och fem officerare (polisinspektör Krister Arnetorp, överstelöjtnant Conny Holmström, major Ulf Stenvall, major Carl Erlandsson, fanjunkare Claus Dehlin och kapten Christer Gunnarsson). Dessutom deltog överstelöjtnant Ingemar Robertsson i övningsledningen.

– Jag tycker övningen har varit bra och givande. Speciellt därför att vi också lärde känna varandra, säger Carl Erlandsson, som på det hela taget inte har hittat något negativt.

– Nej, egentligen inte. Men som alltid vid sådana här stabsövningar är det ibland svårt att göra några moment riktigt verklighets-troga.

Övningsscenariot utspelades i ett fiktivt land i Afrika – Southland – där ett inbördeskrig rasade i en av landets provinser, Dankor,

Svenska deltagare poserar framför övningsbyggnaden under "White Dove -06". Från vänster: polisinspektör Krister Arnetorp, kapten Christer Gunnarsson, major Ulf Stenvall, major Carl Erlandsson, överstelöjtnant Conny Holmström, fanjunkare Claus Dehlin och överstelöjtnant Ingemar Robertsson.

sedan början på 2003. Afrikanska Unionen (AU) har allt sedan dess varit grupperad i regionen för att försöka dämpa effekterna av detta inbördeskrig. I maj 2006 slöts ett fredsavtal mellan Southlands regering och en av rebellgrupperna i Dankor.

Men flera andra tongivande rebellgrupper skrev ej på, vilket fick till följd att säkerhets-situationen försämrades drastiskt mellan maj och oktober 2006 med överfall på både AU-personal och civila hjälparbetare som följd, i en del fall med dödlig utgång. FN:s säkerhetsråd beslutade därför i oktober med resolution 2031 att sända in FN-trupper under

Shirbrigs ledning (med sammanlagt 15 000 man tills oktober 2007 under kapitel VII i FN-stadgan) för att förstärka AU och stabilisera situationen. Man har också mandat att tvinga fram fred och använda våld mot parterna om så behövs.

Det är denna inmarsch och start av en ny FN-mission i Southland som Shirbrig övades på under 14 dagar på en spansk bas utanför Valencia. Sammanlagt deltog ett 70-tal officerare i övningen. Våren 2007 planeras en liknande övning i Norge.

Högkvarter i Danmark

Shirbrig har sitt högkvarter i Danmark. I Høvelte, norr om Köpenhamn, har cirka 15 permanent anställda yrkesofficerare i Shirbrigstaben sin arbetsplats. Tillkommer gör icke permanent anställda yrkes- och reservofficerare som finns på kontrakt och som arbetar i sina hemländer med ordinarie sysslor.

Shirbrig etablerades hösten 1997 (invigdes officiellt av nuvarande generalsekreteraren Kofi Annan) och har därefter deltagit i fem missioner till dags datum. Den första var i UNMEE 2000–2001, då det gällde konflikten mellan Eritrea och Etiopien. Den senaste var i UNMIS i centrala och södra Sudan, där de

Överstelöjtnant Conny Holmström, Sverige, och sergeant Dave Macleod, Kanada, går igenom läget under Shirbrigs övning "White Dove" i Spanien. Foto: Christer Gunnarsson.

Liaison-sektionen (förbindelsesektionen) på Shirbrig samlad utanför övningsbyggnaden. Från vänster: artikelförfattaren, chefen för sektionen, överstelöjtnant Henrik Vedel från Danmark, ställföreträdande chefen för sektionen, major Krzysztof Przybylski från Polen, major Peter Maehlen från Norge och polisinspektör Krister Arnetorp, Sverige.

sista delarna av Shirbrig lämnade missionen i december 2005.

Presidentskapet för hela Shirbrig är under 2006 i spansk regi. Chef för Shirbrig är just nu Franciszek Kochanowski, en brigadgeneral från Polen. Ovanför i hierarkin finns en styrande "kommitté" med en blandad politisk-militär struktur som ansvarar för de övergripande besluten och riktlinjerna. Denna kommitté har i sin tur samband med FN via en kontaktgrupp, belägen i New York, som består av ambassadörer och militära rådgivare från Shirbrigländerna.

Brigaden har en snabb inställetid, vilket innebär att ett första rekognoseringsteam skall kunna åka i väg till ett nytt missionsområde sju dagar efter beslut. För närvarande sker också ett nära samarbete med Afrikanska Unionen (AU), där erfarenheterna med Shirbrig-konceptet med en regional fredsbevarande stående struktur, överförs till AU.

Christer Gunnarsson
F d officer vid I 16

Med kamratföreningen till Polen

Frågan är, om inte I 16:s kamratförening är väl så livaktig som under regimentets aktiva tillvaro i Halmstad. Medlemstidningen verkar uppskattas minst lika mycket som tidigare, vilket bidragen till tidningsfonden ger vid handen. Bland andra aktiviteter tycks resor till historiska slagfält och platser med militär anknytning alldeles särskilt främja intresset för kamratföreningen.

Tidigare resor har gått till Gadebusch och Lützen. Förra året, den 20–24 maj, var det Polens tur. Polen har ju under århundraden svarat för många inslag i vår svenska historia. En och annan minns kanske från skoltiden Katarina Jagellonica, av polsk börd, gift med Johan III och därmed svensk drottning.

Polen är i dag ett beundransvärt land. Trots att det är tusenårigt, har dess gränser ofta ritats om. Inklämt mellan öst och väst har det flera gånger delats upp mellan stormakterna, för såvitt det inte helt utplånats från kartan. Den senaste stora tragedin svarade Hitler för. Andra världskriget började med att tyska trupper invaderade Polen, förintade flera av landets städer och utrotade 20 procent av befolkningen, inklusive hela dess judiska folkgrupp på en och en halv miljon människor.

Total återuppbyggnad

Men Polen har sedan krigsslutet i stort sett av egen kraft återuppstått ur rykande ruiner. Med tillgång till foton, målningar, ritningar och de krigsdrabbades minnen har polackerna byggt upp de gamla städerna, däribland den gamla hansastaden Gdansk – av tyskarna kallad Danzig – vars gamla medeltida stadskärna hade jämnats med marken.

Gdansk blev den fasta punkten för I 16-rese-närerna. Första dagen ägnades åt sevärdheter i centrala och gamla staden. Det skulle föra för långt att berätta om alla märkliga byggnader, ofta i lysande färger med vackra barockportaler, vapensköldar och lustiga dekorationer. Gyllenhuset är kanske det vackraste, smyckat med byster av historiska gestalter. Rådhuset måste också nämnas, krönt av en hög spira och en gyllene staty av kung Sigismund.

Rådhusets spira, för tillfället prydd med en gigantisk slips. Foto: Christer Eliasson.

Framför Neptunfontänen ser vi Lars-Erik Blank under sydväst och Lars Ahlberg under paraply. Foto: Christer Eliasson.

Alldeles framför rådhuset står Neptunifontänen i brons, en ytterst vacker 1500-talsskulptur av havets gud. I hamnområdet beundrades den stora träkranen, byggd 1350, som var i bruk ända fram till andra världskriget. Nu i detalj återställd som så mycket annat.

Solidaritets vagga

Det går inte att lämna Gdansk utan att ha ägnat varvet med monumentet över fallna varvsarbetare ett besök. En stämmingsmättad skulptur av kors och ankare till minne av de arbetare, som omkom i 1970 års gatustrider mot kommunisterna. Varvselektrikern Lech Walesa ledde de strejkande. Fackföreningen Solidaritet hade en avgörande betydelse ge-

Kaj Sjösten begrundar minnestavlan över attentatet mot Hitler. Vi ser resterna av den grund som baracken stod på och där attentatet utfördes. Foto: L-E Blank.

Monumentet över fallna varvsarbetare i Gdansk. Foto: L-E Blank.

nom att lägga grunden till oppositionen mot det kommunistiska inflytandet. Walesa erhöll 1983 Nobels fredspris.

Påföljande dag styrdes kosan till Hitlers ”varglya”, 27 mil öster om Gdansk. I dag återstår ruinerna av en ”bunkerstad”, hart omöjlig att jämna med marken på grund av de kompakta betongmassorna. Här tillbringade Hitler inte mindre än 800 dagar under andra världskriget. Platsen var synnerligen väl vald, nästan omöjlig att upptäcka från luften och i princip oåtkomlig för de allierades flyg. Järnvägsstation fanns inom området och en mindre flygplats någon kilometer utanför.

Misslyckat attentat

I detta sitt huvudkvarter tog Hitler emot Mussolini. Det var också här generalstabsofficeren Claus Schenk von Stauffenbergs attentat 1944 mot Hitler så när hade lyckats. En minnestavla berättar härom. Hitlers ”varglya” har således inte kunnat utplånas utan i stället blivit ett kusligt turistmål.

Fem glada medlemmar gör en paus under rundvandringen i fästningen Malbork. Från vänster Arne Månsson, Eric Rasmusson, Rolf Söderberg, Jan B Wadsten och Ulf Holmström. Foto: L-E Blank.

En sevärdhet av helt annat slag blev besöket på Tyska ordens borg Malbork (Marienburg), 5–6 mil från Gdansk. Denna orden grundades i Palestina 1189 av korsfarare och etablerade sig så småningom i Nordeuropa. Efter att först ha bedrivit regelrätta korståg mot hedningar och icke kristna etablerade Tyska orden ett eget rike med borgen Malbork som bas.

Tysklands Poltava

Sin maktposition förlorade den 1410 vid det berömda slaget vid Tannenberg mot en förenad polsk och litauisk här. För Tyska orden blev Tannenberg lika ödestyngt som Poltava för svenskar. Därmed inleddes dess nedgångsfas och borgen erövrades bland annat under 1600-talet av Gustav II Adolf.

Malbork är en gigantisk anläggning i tegel, uppdelad i för-, mitt- och högborg. Den har flera gånger skövlats, senast under andra

världskriget, men återuppbyggts. Inte förrän 1945 blev Polen ägare till tegelkolossen.

Auschwitz några mil väster om Krakow framstår som nazisternas grymmaste, ohyggligaste monument över lidande och tortyr. Att Auschwitz blivit mest känt av alla dödsläger torde bero på den mycket upprörande doku-

Några kamrater fångade på fästningen Malborks inre borggård. Foto: L-E Blank.

En tung vandring på civilisationens bakgård. Till vänster ser vi koncentrationslägret Stutthofs administrativa byggnad samt vaktornet vid infarten till lägret. Foto: L-E Blank.

mentationsfilm, som gjordes av ryska trupper, när lägret befriades 1945. Filmen har visats över hela världen.

De första krigsfångarna anlände hit i juni 1940, varefter följde en strid ström av judar från stora delar av Europa, lastade ombord på usla plomberade järnvägsagnar utan vatten, mat och toaletter samt med brist på frisk luft.

Ohyggligheter

Ett motsvarande, mindre känt koncentrationsläger var Stutthof, tre mil från Gdansk som blev vårt sista besöksmål. En ohygglig upplevelse men tankeväckande. Omkring ett 20-tal cellblock samt vaktorn, taggtrådsstängsel, gaskamrar och andra hemskheter visades vi runt till.

De tomma barackerna stod öppna. Där kunde skådas högar av förvridna glasögon och tonvis med resväskor med fångarnas namn och adresser. De olyckliga människorna intalades att förflyttning skulle ske och uppbrott

väntade. Att det skulle ske till en annan värld fick de inte veta. I korridorerna fanns rader av foton på fångar, prydda med blommor, från överlevande familjemedlemmar.

Koncentrationslägret bringade oss till förstämming och begrundan. Vi påminnes om att vi med ödmjuk tacksamhet undslapp kriget och dess omänskligheter. En förhoppning trängde sig stark på om att världen aldrig mer får utstå liknande vansinnesdåd.

Vid sidan av dessa upplevelser gavs naturligtvis utrymme för samvaro med regementskamrater av skilda årgångar. Vi tillhörde alla ett regemente, som betytt mycket för vår bygds fredliga och kulturella utveckling.

Till sist ett stort tack till Gunnar Ohlsén, oöverträffad som organisatör och reseledare. Han om någon bidrar till att föra kamratförningens traditioner vidare och levandegöra dess mål och inriktning.

Eric Rasmusson

F d reservofficer vid I 16

MEDLEMSINFORMATION

Tack vare Tidnings- och Kamratfonden vågar vi satsa på vår tidning, dess omfång och kvalitet. Detta är dock ingen självklarhet. Utan frivilliga bidrag – ingen tidning! Ett stort och varmt tack med handslag till er alla bidragsgivare. Ni är välkomna med nya bidrag. Plusgiro 26 27 24-8 – alltid öppet för bidrag.

Tidningskommittén

Varje år returneras

ett stort antal medlemsblad därför att adressaten inte anmält adressändring. Vänligen anmäl om du byter adress!

Medlemsavgift

Vid inbetalning av medlemsavgiften, var vänlig ange födelsenummer!

Håll dig informerad!

Vår hemsida har adressen www.i16.se.

Hallands Regementes och Hallandsbrigadens Kamratförening

Box 515, 301 80 HALMSTAD. Plusgiro 26 27 24-8.

KONTAKTMÄN

Gunnar Ohlsén, Nybergsvägen 1, 310 41 Gullbrandstorp
Tel: 035-590 44 • E-post: gunnarohlsen@spray.se
Per Ljungné, Kullavägen 14, 302 41 Halmstad
Tel: 035-18 65 46 • E-post: per.ljungner@mil.se

MEDLEMSINFORMATION

Stod Sveriges vagga i Västergötland eller Uppland?

Kamratföreningens plan för resor innebär vartannat år resa inom landet och vartannat år till utlandet.

Vi försöker göra resorna så intressanta som möjligt och väljer resmål med anknytning till vårt regemente och/eller annan historisk/militärhistorisk plats.

Då vi i anslutning till Kamratföreningens årsmöte 2007 kommer att berätta om regementets 100 år i Halmstad, har kraft och ork ej räckt till att genomföra årets resa under våren. Styrelsen har därför beslutat om en resa lördagen den 8 september.

Resan går till Västergötland, där vi följer Arns fotspår och gör ett besök på "Ryttmästarbostället" utanför Skövde. Lekamlig spis serveras under dagen enligt tidigare resor.

Boka därför in dagen från morgon till kväll och se fram emot en trevlig dag tillsammans

med goda kamrater. Kanske får vi ett svar på var Sveriges vagga stod?

Exakta tider och pris (inbetalas på plusgirokonto 26 27 24-8) kommer att finnas på kamratföreningens hemsida – www.i16.se.

För att fresta dig rekommenderar jag att gå in på hemsidan – www.rustmastarbostallet.nu.

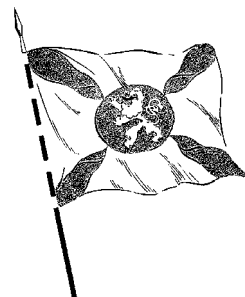
Du vet väl att alla som är intresserade av att hålla vårt regemente levande och umgås i gemytlig kamratanda ett par gånger om året vid olika arrangemang är välkomna i vår krets. I dag är medlemsavgiften endast 50 kronor/år.

Anmälan görs till undertecknad, e-post gunnarohlsen@spray.se, tel 0733-14 75 82.

Varmt välkommen!

Gunnar Ohlsén
Researrangör

Kamratföreningens aktiviteter 2007–2008

2007	5 maj 8 sept 1 dec	Årsmöte Resa till Västergötland Jullunch
2008	Mars/april Maj	Årsmöte Resa till Prag

För vidare detaljer hänvisas till kamratföreningens hemsida

Vi gratulerar!

2007

Mars

1 Jan-Olof Svensson	60
5 Fredrik Morén	40
8 Johan Rydén	60
13 Kaj Sjösten	75
22 Erik Malmström	90
23 Yvonne Carlsson	60
26 Thomas Pahlsson	40
27 Kurt Jessvén	85
27 Kurt Kaschner	60
31 Eric Lindquist	90

April

1 Roland Janson	50
2 Per Ljungnér	40
8 Björn Molin	75
8 Rolf Ahlström	70
10 Ingvar Högberg	85
10 Sven-Åke Gustavsson	75
16 Göran Blomquist	60
20 Michael Svensson	50

Maj

1 Karl-Erik Carlsson	85
4 Peter Friberg	50
5 Gunnar Johansson	50
9 Ingvar Berndtsson	50
13 Gunnar Holmquist	60
14 Karl-Erik Einerth	85
15 Lars Malmberg	60
19 Björn Risén	60
29 Jan Åke Zell	60
31 Oscar Bergqvist	90
31 Lars Knutson	60

Juni

3 Karl Eklöf	75
5 Stig Asterling	75
5 Helene Larsson	70
5 Sven Adler	50
8 Hans Ryding	60
8 Kent Tholin	60
10 Lars Ljungman	85
11 Karl Erik Rosén	90
11 Leif Lundin	60
13 Roland Olsson	50
21 Göran Digmar	80
21 Leif Bramsell	60
24 Bengt Lindahl	60
30 Kjell Christoffersson	75
30 Björn Widmark	60

Juli

1 C-F Fredriksson	70
3 Hans Erlandsson	70
4 Morgan Wall	70
9 Ivar Bengtsson	80
12 Mats Welff	60
18 Karl-Gustaf Gustafsson	75
18 Toivo Kalmnäs	70
20 Magnus Månsson	40
22 Roland Stensson	70
25 Annica Petersson	50
30 Greger Gustafsson	50

Augusti

2 Tage Bergman	85
4 Patrik Lidbeck	40
5 Peter Skullman	50
7 Lennart Bengtsson	60
9 Magnus Lavman	50
10 Evert Hedberg	85
21 Kjell Andréasson	80
27 Jonas Wikingskiöld	40
31 Arvid Samuelsson	30

September

2 Karl-Erik Nilsson	75
4 Kent Eriksson	50
8 Hans-Erik Malmström	60
10 Roland Strandahl	70
11 Erik Gunnar Nilsson	80
13 Folke Roos	80
14 Curt Normann	85
15 Catharina Sjöholm	50
16 Petri Järventausta	40
24 S Orvar Larsson	70
25 Per-Sylve Åkesson	50
26 Ronny Jacobsson	60
30 Uno Friberg	90
30 Bertil Richardsson	90
30 Mats Gustafsson	40

Oktober

2 Bengt Andersson	40
7 Per-Erik Johansson	50
10 Waldemar Kähler	85
11 Lauritz Björk	60
20 Rolf Stibrant	85
21 Harald Boström	75
21 Tore Åkesson	75
24 Conny Fritz	75

November

1 Holtz Stenkil	85
2 Jörgen Preuss	50

3 Ingemar Carlsson	75
6 Gunnar Tiberger	80
7 Jonas Berndtsson	40
11 Ingvar Bengtsson	50
16 Lars Bengtsson	75
21 Mikael Svensson	40
22 Nils-Ingvar Fridolf	50
30 Carl-Åke Andersson	95

December

6 Gert Grotte	80
8 Krister Thelin	60
11 Nils Oscar Carlsson	80
13 Stefan Ahlström	50
14 Allan Eriksson	85
18 Åke Palmblad	90
20 Einar Anderberg	90
24 Henry Brovik	85
24 Margareta Axelström	75
24 Thomas Grevholm	40
25 Clas Dahl	40
30 Ulf Malmsten	60

2008

Januari

4 Julius Habermann	70
6 Börje Tönsgård	70
7 Björn Ek	40
12 Leif Bergqvist	70
21 Lars-Rune Mauritzon	40
24 Göran Almgren	85
31 Lennart Hirseland	70

Februari

5 Karl Gösta Johansson	60
9 Elon Strömberg	85
10 Ingrid Westergren	85
11 Claes Lindoff	60
12 Lars Ohlin	50
13 Per-Axel Hjern	75
16 Lars Raining	60
19 Björn Rackborg	70
22 Agne Ivarsson	40
24 Greta Klang	75
25 Bo Moverit	75

Mars

7 Anders Sixtensson	50
10 Arne Steén	80
14 Anders Hejnebo	40
23 Kenneth Svase	50
24 Anders Westergren	50
28 Gunnar Arvidsson	85
30 Lena Grahn	60

OCH KAMRATFONDEN

Anders Adolfsson, Helsingborg
Lars Ahlberg, Halmstad
Axel Ahlfors, Torup
Göran Almgren, Halmstad
Gösta Almgren, Drottningholm
Seved Almqvist, Lund
Einar Anderberg, Halmstad
Bengt-Åke Andersson, Oskarström
Berit Andersson, Halmstad
Bo Andersson, Halmstad
Jan Andersson, Oskarström
Jan-Åke Andersson, Åled
Johan Andersson, Fjärås
Jörgen Andersson, Halmstad
Leif-Henrik Andersson, Lindome
Ragnar Andrén, Falkenberg
Gunnar Arvidsson, Halmstad
Per Asklund, Laholm
C G Asplund, Stockholm
Torsten Atterbom, Särö
Bertil Augustsson, Kristinehamn
Nils-Erik Axén, Kungsbacka
Fredrik Bagge, Hyltebruk
Helmuth Benedy, Stockholm
Bengt Bengtsson, Hishult
Bo Bengtsson, Stocksund
Ivar Bengtsson, Getinge
Lars Bengtsson, Drottningkärr
Leif Bengtsson, Höllviken
Sven Bengtsson, Halmstad
Conny Benjaminsson, Falkenberg
Leif Bergqvist, Hamneda
Oscar Bergqvist, Borås
Sven Berthage, Slöinge
K B Bjering, Halmstad
Åke Bjerngren, Karlskrona
Leif Blommegård, Getinge
Leif Bramsell, Båstad
Börje Bredahl, Falkenberg
Sture Brink, Halmstad

Ett stort och varmt **TACK** för alla penninggåvor som kommit kamratfonden och tidningsfonden till del under det gångna året!

Vissa av våra medlemmar har tyvärr glömt att meddela namn, och vissa andra har betalat årsavgift trots ständigt medlemskap. Dessa medel har tillförts tidningsfonden.

Raymond Brisinfeldt, Halmstad
Barbro Brunander, Halmstad
Yngve Bävholm, Kullavik
Jan Börjesson, Varberg
Lennart Börjesson, Varberg
Leif Carlberg, Göteborg
Bert Carlsson, Båstad
Ingemar Carlsson, Täby
Jan Carlsson, Eksjö
Peter Carlsson, Onsala
Sten-Erik Carlsson, Halmstad
Sven Carlsson, Hyltebruk
Hans Christensson, Halmstad
Staffan Christiansson, Halmstad
Kjell Christoffersson, Getinge
Bo Criwall, Halmstad
Leif Dahlin, Falkenberg
Per Dahlöf, Råå
Göran Digmar, Spanien
Eric Djuräng, Haverdal
Sven Dörning, Halmstad
Anders Eidergård, Getinge
Karl-Erik Einerth, Halmstad
Nils Ek, Eslöv
Bengt Ekberg, Oskarström
Rolf Eklund, Halmstad
Christer Eliasson, Halmstad
Berit Emanuelsson, Halmstad
Kerstin Ericson, Halmstad
Göran Ericsson, Halmstad
Lennart Ericsson, Kvibille
Allan Eriksson, Harplinge
Lennart Eriksson, Haverdal
Lennart Eriksson, Kullavik
Rune Eriksson, Halmstad
Hans Erlandsson, Kungsbacka
Harald Erling, Glumslöv
Gunne Ewald, Halmstad
Jens Flenner, Gullbrandstorp
Martin Folestam, Malmö

Lars Folkesson, Holm
Ulf Fredriksson, Saltsjöbaden
Uno Friberg, Ängelholm
Jean Fältö, Genevad
Lui Gometz, Halmstad
Ulf Gometz, Halmstad
Ingemar Gottfridsson, Laholm
Lars Grahn, Halmstad
Gert Grotte, Halmstad
Christer Gunnarsson, Halmstad
Greger Gustafsson, Tyringe
Gunnar Gustafsson, Mölle
Hans Gustafsson, Halmstad
Karl-Gustaf Gustafsson, Halmstad
Arne Gustavsson, Falkenberg
Nils-Erik Haag, Bandhagen
Julius Habermann, Haverdal
Bertil Hagelqvist, Göteborg
Hans Hallberg, Falkenberg
Britt Hallgren, Halmstad
Anders Hansson, Oskarström
Bertil Hansson, Halmstad
Carl-Eric Heiner, Halmstad
Gunnar Hejnebo, Varberg
Bertil Helgesson, Laholm
Tommy Henriksson, Halmstad
Bo Hervén, Simlångsdalen
Peter Hjelm, Halmstad
Per-Axel Hjern, Askim
Christer Holmgren, Halmstad
Gunnar Holmquist, Angered
Ulf Holmström, Halmstad
Curt Hornwall, Karlstad
Johan Håkansson, Halmstad
Sune Håkansson, Halmstad
Karl-Erik Håmark, Varberg
Ulf Hägglund, Nyhamnsläge
Bo Hökfelt, Kungsbacka
Bo Isberg, Vallda
Agne Ivarsson, Ullared

Ulf Iversén, Kungsbacka
 Peter Jacobsson, Holm
 Ronny Jacobsson, Mellbystrand
 Ingvar Jacobsson, Tvååker
 Einar Jansson, Fegen
 Walter Jansson, Forshaga
 Göte Jarreby, Rydöbruk
 Erik Johansson, Kungsbacka
 Gunnar Johansson, Ullared
 Ingvar Johansson, Falkenberg
 Kjell Johansson, Kungsbacka
 Yngve Johansson, Kristinehamn
 Hans Johnsson, Kungsbacka
 Peter Jonsson, Halmstad
 Lars Josefson, Lidingö
 Mats Josefsson, Vessigebruk
 Ulf Josefsson, Halmstad
 Ulf Juréen, Simlångsdalen
 Sven Jägervall, Halmstad
 Bengt Järnliden, Halmstad
 Jan Jönsson, Halmstad
 Stig-Allan Jönsson, Halmstad
 Torsten Kahlow, V Frölunda
 Lars Karlson, Svanesund
 Karl-Erik Karlsson, Sigtuna
 Kurt Karlsson, Haverdal
 Lars-Arne Karlsson, Oskarström
 Rune Karlsson, Halmstad
 Kurt Kaschner, Laholm
 Christer Kjell, Halmstad
 Rune Kling, Getinge
 Lars Knutson, Västerås
 Saga Knutson, Västerås
 Sidney Kullberg, Bromma
 Waldemar Kähler, Eldsberga
 Per Källström, Harplinge
 Anders Larsson, Rolfstorp
 Leif Larsson, Eldsberga
 Magnus Larsson, Oskarström
 S Orvar Larsson, Halmstad
 Roland Lejdemalm, Halmstad
 C-E Lindegren, Gullbrandstorp
 Claes Lindoff, Halmstad
 Eric Lindquist, Malmö
 Bertil Lindström, Halmstad
 Per Ljungnér, Halmstad
 B-G Ludvigsson, Halmstad
 Göran Lundahl, Gullbrandstorp
 Roland Lundén, Torsåker
 Mattias Lundin, Oskarström
 Anton Lundgren, Haverdal
 Klas Löfgren, Sundsvall
 Lars Malmberg, Haverdal
 Casper Malmgren, Halmstad
 Bengt Malmsten, Halmstad
 Ulf Malmsten, Askim
 Sigvard Malmström, Halmstad
 Kjell-Gunnar Martinsson, Onsala
 Arvid Melin, Sollentuna
 Richard Mjöbring, Laholm
 Rune Morell, Laholm
 Bo Movert, Falkenberg
 Arne Månsson, Halmstad
 Per Månsson, Schweiz
 Stig Möller, Malmö
 Christer Nilsson, Veddice
 Göran Nilsson, Halmstad
 Knut Nilsson, Halmstad
 Orvar Nilsson, Halmstad
 Runo Nilsson, Tyringe
 Yngve Nilsson, Örebro
 Nils Nordestad, Åled
 Claes Norelov, Hägersten
 Rolf Norr, Halmstad
 Roland Norrman, Veinge
 Sonny Norrman, Halmstad
 Bo Noråker, Ullared
 Ulf Ohlsson, Smedjebacken
 Jan-Erik Ohmes, Linköping
 Ingvar Ohnell, Mölle
 Allan Olsson, Kalix
 Staffan Olsson, Båstad
 Sven Onsgård, Helsingborg
 Hans-Börje Oskarson, Fjärås
 Lars-Gunnar Oskarson, Åsa
 Ingvar Ottoson, Karlskrona
 Åke Palmblad, Täby
 Manfred Patz, Falkenberg
 Ingemar Paulsson, Oskarström
 Michael Persson, Halmstad
 Thomas Persson, Varberg
 Stefan Petzäll, Halmstad
 Carl-Gustaf Pfeiff, Helsingborg
 Per-Olof Qvist, Halmstad
 Rolf Ramber, Halmstad
 Lars Raning, Slöinge
 Elise Ranthe, Halmstad
 Eric Rasmusson, Halmstad
 Bertil Richardsson, Halmstad
 Percy Romberg, Halmstad
 Uno Rosell, Bohus-Björkö
 Karl Erik Rosén, Vällingby
 Johan Rydén, Halmstad
 Stefan Röjelid, Rabbalshede
 Tyko Rös, Haverdal
 Peter Sandberg, Torslanda
 Gert Scharp, Halmstad
 Weine Sirviö, Slöinge
 Ola Sjögren, Halmstad
 Torgny Sjöholm, Borås
 Kaj Sjösten, Halmstad
 Björn Smedmark, Täby
 Roland Stensson, Harplinge
 Christina Stjernfeldt, Halmstad
 Gunnar Strandqvist, Halmstad
 Jörgen Strid, Halmstad
 Bengt Strutz, Halmstad
 Elon Strömberg, Malmö
 Lennart Svensson, Halmstad
 Sven-Olof Svensson, Halmstad
 Gösta Svorén, Falkenberg
 Håkan Söderberg, Slöinge
 Yngve Söderberg, Halmstad
 Sven Thelander, Linköping
 Henry Thersthof, Lerum
 Carl-Gustaf Thölin, Lund
 Gunnar Tiber, Falkenberg
 Bengt Truedsson, Laholm
 Carl-Gustaf von Mentzer, Halmstad
 Carl Johan von Mentzer, Halmstad
 Ulf von Roth, Stockholm
 Jarl Wallefors, Getinge
 Johan Wallefors, Harplinge
 Christer Wanlert, Karlskrona
 Sten-Olof Warholm, Halmstad
 Lennart Wennberg, Huddinge
 Kenth Wessberg, Halmstad
 Ingrid Westergren, Halmstad
 Göran Wetterlundh, Halmstad
 Stig Widholm, Vallda
 Kenneth Wijk, Simlångsdalen
 Sven Wingbro, Fjärås
 Rolf Wittesjö, Torekov
 Jan Wozniak, Halmstad
 Irma Öhman, Varberg
 Erik Österberg, Varberg